N°. 76 1849.

NOORD-BRABANDER.

Donderdag 25 Junij.

DICERE VERUM QUID VETAT?
Horatius.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 21. Junij.

TELEGRAFISCH BERIGT.

Calais, 20 Junij, ten 1½ ure.

De Ambassadeur van Frankrijk te Londen aan den President van den Ministersraad.

Londen, 20 Junij, 1 ure.

» De eerste clausule van de Bill-Stanley is met eene Ministeriele meerderheid van *zeven* stemmen, 296 tegen 289, VERWORPEN."

Het Engelsch Ministerie heeft dus gezegepraald, en *O'Connell* komt daarvan de eer toe! Ierland zal dus niet ten prooi zijn aan de lage verdrukking, welke Lord *Stanley* er zoo listig als kwaadaardig voor had uitgedacht.

— De Prins *de Joinville* zal op woensdag, den 24. Junij, naar Toulon vertrekken. Z. K. H. zal zich in de eerste dagen van Julij op de Belle-Poule aan boord begeven, teneinde als dan den togt naar St. Helena aan te vangen.

— De Fransche Academie heeft, in hare zitting van den 18. dezer, besloten, dat de Heeren de *Salvandy* en *Dupin*, haar zullen vertegenwoordigen bij de plegtige inwijding van Guttenbergs, Standbeeld, te Straatsburg.

— De *Commerce* bevat heden een uittreksel van een brief, met potlood geschreven op het slagveld, en gedagteekend uit Algiers, den 11. Junij, dus luidende: „ *De infanterie van Abd-el-kader bestaat niet meer, en geheel zijne kavalerie is door ons schrootvuur vernield! — Tot morgen.*"

— Denzelfden dag toen de Generaal *Bertrand* aan *Lodewijk Philips* de wapenen van *Napoleon* overhandigde, heeft de Generaal *Montholon* (een der executeuren van 's Keizers laatsten wil) te Londen aan Prins *Lodewijk-Napoleon* het Grootkruis van 't Eerelegioen uitgereikt, hetwelk de Keizerlijke gevangene bij zijne terugkomst van Elba, en op Sint Helena gedragen heeft.

— De Lijkkist (Cenotaphe), bestemd voor *Napoleons* asch, is thans, in de rue des Tournelles, N°. 17, bij den schrijnwerker *Marchand*, voor het publiek ten toongesteld. Dit werk is, gelijk zich best vermoeden laat, alleruitmuntendst, en wordt door het talloos publiek, dat er ter beschouwing heen stroomt, dan ook bovenmate geprezen.

— De Heer *Alphonse Karr*, redacteur van een Blad, genaamd *les Guêpes (de Wespen)* is dezer dagen door eene geletterde vrouw, die zich door een artikel van de *Guêpes* beleedigd achtte, in zijne woning, alleen zijnde, opgezocht, en met een mes, doch niet gevaarlijk, verwond. Hij heeft de edelmoedigheid gehad van het moorddadig werktuig alleen tot een aandenken te willen bewaren, en de Dame onverhinderd te laten vertrekken, zonder aan iemand zelfs haren naam te noemen.

— Een groot aantal afgevaardigden heeft thans de hoofdstad verlaten; doch, naar men wil, zijn de leden der Kamer van Gouvernements wege uitgenoodigd, om tegen half December weder op hunne plaats te zijn, teneinde hen, *zoo noodig*, bij een te kunnen roepen ter gelegenheid der overkomst van Napoleons asch naar Frankrijk. Deze plegtige Lijkstaatsie zal dus, naar het schijnt, eerst in December plaats hebben.

ITALIE.

Het is thans zeker, dat er tusschen Rome en Civita Vecchia een spoorweg zal worden aangelegd. — De Hertog *Alexander Torlonia*, hoofd van het groot Bankiershuis-*Torlonia*, te Rome, staat in den echt te treden met *donna Teresa*, dochter van Prins Don *Apreno Colonna Doria del Caretto*, Groot-connetabel van het koningrijk Napels, eersten Prins bij den Pauselijken Stoel.

DUITSCHLAND.

BERLIJN. Prins *Willem*, broeder des tegenwoordigen Konings en vermoedelijke troonopvolger zal den titel voeren van *Prins van Pruissen*, zonder daarbij andere namen te voegen, en waardoor hij van de andere Prinsen zal onderscheiden worden. Hij is de derde Prins, die dezen titel zal dragen. Ook toen *Frederik* de Groote ten troon steeg, nam zijn oudste broeder, *August Wilhelm*, den naam van Prins van Pruissen aan, aangezien *Frederik* geene dadelijke opvolgers naliet; — en diezelfde titel werd in 1758 door den oudsten zoon van den laatsten aangenomen, die vervolgens bekend is onder den koningsnaam van *Frederik Willem II.*

— De Oostenrijksche staatskanselier, Prins *Metternich*, heeft den 9. dezer, op zijn landgoed nabij Weenen, aan de Vertegenwoordigers der Duitsche Regeringen een prachtig gastmaal gegeven, ter viering van den gedenkdag, dat, vijf en twintig jaren geleden, de Duitsche bondsacte is geteekend.

ENGELAND.

LONDEN, 19 Junij. De Hertog *van Wellington* heeft gisteren het gewone jaarlijksche gedachtenismaal aan de zege van Waterloo op Aspley-House gegeven. Alle zich te Londen bevindende Hoofdofficiers, die aan dezen veldtogt deel genomen hebben, waren bij het maal uitgenoodigd, als mede de Spaansche Ambassadeur, de Generaal *Alava*, en de Ambassadeur van Napels, den Prins *Castelcicala*. De menigte, die zich rond het Paleis bevond, om het feest van uit de verte te begluren, was zoo groot en zoo onrustig, dat de Policie ontzettend veel moeite had, om de goede orde voor de deur te handhaven.

— Naar naauwkeurig onderzoek, van geregtswege aangegaan, is het alsnu met zekerheid gebleken, dat de Cathedrale kerk van York wel degelijk met kwaadwillig opzet in brand gestoken is.

— 21. Junij. De moeder en zuster van *Oxford* zijn bij het bureau van Binnenlandsche zaken komen melden, dat de gevangene zich tot verdediger gekozen had den Advocaat *Pelham*, een der beroemdsten van Londen. Zij hebben vergunning gevraagd, om bij den beschuldigde te mogen worden toegelaten, hetgeen evenwel geweigerd is.

— Ook in al de Katholijke kapellen en kerken van dit land zijn dankoffers aan God opgedragen voor het gelukkig behoud van 't leven onzer beminde koningin *Victoria*.

— Men leest in den Engelschen *Courier*, dat het genootschap tot afschaffing van den slavenhandel onlangs vergadering heeft gehouden, waarbij ook *O'Connell* tegenwoordig was, die door den vermaarden Advocaat *Cremieux* van Parijs, mede daar aanwezig, in zijne toespraak tot de leden, werd aangeduid: »als de merk»waardige man, dien Frankrijk reden zou hebben aan Engeland te »benijden, indien, op dezen oogenblik, tot zelfs de parlementaire »roem der beide zoo naauw verbonden landen, niet een gemeen»schappelijk eigendom geworden ware." —

Deze zinsnede had eenige tories gehinderd, doch de Heer *O'Connell*, die hun gemompel begreep, vatte het woord op, en zeide: „Ik bedank deze Heeren wel, dat zij den Redenaar belemme»ren in het uitspreken van loftuitingen, welke ik zoo weinig ver»dien!"— Deze woorden van den grooten Volksredenaar zijn met de levendigste toejuiching beantwoord. *O'Connell* heeft vervolgens allervurigst over de volkomen vrijlating der Negers het woord gevoerd; eindelijk is er besloten, eene commissie naar Parijs uit te vaardigen, om op de afschaffing der slavernij in de Fransche kolonien aan te dringen.

— Pater Mathew (Matheus) blijft, in Ierland, met het schitterendst gevolg, zijn kruistogt tegen de onmatigheid prediken. Hij is van Corck naar Maynooth vertrokken, waar zijn intogt eene zegepraal heeten mogt. Al de Matigheidsgenootschappen uit de omstreken waren hem komen inhalen, zoodat eene menigte van 25 a 30 duizend menschen hem op zijnen weg met uitbundige toejuiching ontvingen. Toen hij uit het rijtuig stapte, was de geestdrift zoodanig overspannen, dat de Pater op de schouders werd getild en ter Maria kerke ingedragen, waar hij vervolgens gepredikt heeft; ten gevolge dier prediking zijn er terstond 10 duizend inwoners als leden der Associatie te Maynooth ingeschreven; te Maryborough had hij 60 duizend leden aangenomen, en in eene geheele week ver over de 150 duizend, zoodat nu in alles te zamen 2 miljoen personen de matigheids-gelofte in handen des grooten Capucijns hebben afgelegd. — Teneinde zich een juist denkbeeld te kunnen vormen van de grootheid der weldaad, door Pater Matheus aan Engeland bewezen, dient men te weten, dat in 1839, volgens opgave van 't Gouvernement-zelf, in dat Rijk bij de 60 duizend personen aan de gevolgen van dronkenschap den dood zijn ingegaan.

— Het schijnt nog onbeslist, voor welk geregtshof **Edward Oxford** te regt zal staan; ook zijn omtrent den door hem gedanen aanslag geene nadere bijzonderheden bekend geworden. De heer *Pelham* heeft, op aandrang der moeder van dien jongeling, zijne verdediging op zich genomen, die daarop gegrond schijnt te zullen zijn, dat hij aan vlagen van verstandsverbijstering onderhevig is. Van medepligtigen verneemt men niets met zekerheid, en velen trekken het gerucht in twijfel, dat eene lijst der zoodanigen bij *Oxford* ge-

vonden zou wezen, of houden althans die lijst voor een door hem verdicht stuk, om aan zijne zaak meer gewigt bij te zetten.

Men zegt, dat hij verklaard zou hebben, dat de pistolen niet met kogels geladen zijn geweest, wat echter moeijelijk daarmede overeen is te brengen, dat hij op den dag van den aanslag vier en twintig kogels gekocht heeft.

— Prins *Louis Napoleon* heeft een brief in de Engelsche dagbladen doen plaatsen, om zijne goedkeuring te hechten aan het protest, door zijn oom *Joseph Bonaparte* tegen het afstaan der wapenen van den Keizer aan den Koning der Franschen gedaan.

BELGIE.

De eenige zoon van wijle den beroemden Schilder *Paelinck* is te Ixelles, bij Brussel, in den ouderdom van twaalf jaren overleden, aan de gevolgen der smart over den dood zijns vaders, wiens verdienstelijke leerling hij nu reeds was, en wiens roem hij zeker zou gehandhaafd hebben.

— Te Luik is den 19. dezer, onder verdenking van diefstal, gevangen gezet, LEOPOLD, *Koning der Belgen;* bij verklaring van den Geneesheer der Politie, is deze zich *dus* noemende vrouw (zekere *Sophia Lucq*) krankzinnig.

— H. M. de Koningin heeft aan den Burgemeester van Laeken eene som van duizend franken doen ter hand stellen, teneinde die uit te reiken aan de armen der gemeente, bij gelegenheid van de vreugde over de geboorte eener vorstelijke Dochter.

— Gisteren liep te Antwerpen het gerucht, dat de beroemde Historieschilder de Keijzer, op zijne kunstreize in Italië zou overleden zijn. Men gelooft zoo ongaarne, dat eene schitterende zon ontijdig zal onder gaan, en daarom worden er nadere tijdingen ingewacht, alvorens men toegeve aan den smartelijken indruk, reeds door 't voorloopig berigt veroorzaakt.

— De Heer *Cockerill* is den 12. Junij van Petersburg te Warschau aangekomen.

NEDERLANDEN.

Men meldt ons uit Grave, dat aldaar, bij *F. F. Algie*, van de pers is gekomen een Vlugschrift getiteld: MR. CORNELIS FELIX VAN MAANEN EN MR. WILLEM BILDERDIJK; — EENE HISTORISCHE BIJDRAGE; onder het motto: *Opposita juxta se posita magis elucent* (Contrasten spreken 't luidst). Wij zullen eerstdaags op deze hoogst- merkwaardige brochure nader en breedvoerig terugkomen. — Terzelfde gelegenheid vernamen wij, dat de burger-leden der Groote Societeit, te Grave, wel gaarne den Noord-Brabander in hunne bijeenkomstzaal zouden willen lezen, maar dat zij (zoo het heet, om der Harmonie wille) er van hebben afgezien, voornamelijk dewijl een Onderofficier, die daar aan het hoofd van eenige Officieren staan en het woord voeren moet (iets wat wij niet ook begrijpen ? !), er in die Societeit hevig tegen was, om oppositiebladen te lezen! — Zonderling, dan men toch zoo klein-steedsch kan zijn, en of *dit* het middel ware, om de oppositie te stuiten! De man van verstand, en die op de hoogte zijner eeuw staat, wil weten, wat er omgaat, vóór en tegen; hij wil de oorzaken kennen, om later de gevolgen te kunnen beoordeelen; hij wil niet eenzijdig blijven, maar zich doordringen van den toestand der maatschappelijke kwestie in zijn Vaderland; hij wil zich, zoo veel mogelijk, van alle kanten laten toelichten, en zijne denkbeelden ophelderen door voor- en tegenspraak, door wrijving, door onpartijdig onderzoek. — Zoo denkt men er in de knappe steden, onder de knappe menschen, bij de knappe leden van alle knappe Societeiten in het Vaderland over; — wij hebben het eenmaal gezegd: wie niet in staat is, om behoorlijk door te denken, staat gelijk met het slagtvee!

MENGELWERK.

Bijdrage tot de aanhangige kwestie der Vrijheid van Onderwijs voor de Roomsch-Katholijke Bevolking der Nederlanden.

Naar aanleiding van Zr. Ms. besluit van den 21. October 1838, no. 90, zijn, bij beschikking van den 15. dezer door den Minister van Staat, belast met de generale directie voor de zaken der Hervormde en anderen Eerediensten, behalve die der Roomsch-Katholijke, tot leden der Algemeene commissie van examinatoren voor de Israëlitische godsdienst-onderwijzers in het Rijk, welke commissie den 6. julij aanstaande te Amsterdam zal bijeenkomen, benoemd:

De heeren *D. Heilbron* Cz., med. doctor en lid der godsdienstige Israëlitische school-commissie te Amsterdam; *E. J. Löwenstam* opper-rabbijn der hoofdsynagoge en van het ressort Rotterdam; *J. v. E. Ferrares*, eerste rabbinale assessor der Nederlandsch Portugeesch Israëlitische hoofdsynagoge te Amsterdam; Mr. *S. E. Nykerk*, advocaat te Amsterdam; *N. W. Praag*, hoofdambtenaar bij het provinciaal gouvernement van Zeeland en voorzitter der godsdienstige Israëlitische schoolcommissie te Middelburg; *A. C. de Lara*, hoofdonderwijzer bij de Nederlandsch Portugeesch Israëlitische armenschool te Amsterdam; *J. D. Oppenheim*, med. doctor en voorzitter der godsdienstige Israëlitische schoolcommissie te Rotterdam, en *S. J. Mulder*, tijdelijk inspecteur over de Nederlandsch Israëlitische scholen; zijnde tevens de heeren *D. Heilbron* Cz. tot voorzitter en *S. J. Mulder* tot secretaris benoemd.

Bij koninklijk besluit is bepaald, dat de leden der hoofd-commissie tot de zaken der Israëlititen voor reiskosten, voortaan, niet meer zullen mogen in rekening brengen dan de helft van hetgeen bij Hoogstdeszelfs besluit van 11 Junij 1814 aan de leden der Israëlitische consulerende commissie was toegestaan.

Gedenkteeken voor Peter Paulus Rubens.

Het is eene zeer oude en algemeen in zwang zijnde gewoonte, om gedenkteekenen voor groote mannen van een land op te rigten: De erkentelijkheid, het verlangen om een naam te populariseren, en de loffelijke naijver in de harten van de landzaat op te wekken, ziedaar de bron van eene handeling, die, ten alle tijde, krachtdadig heeft meê gewerkt, om het beginsel van nationaliteit te dieper wortel te doen schieten. Alle volken schijnen met elkander in eervollen wetstrijd te zijn getreden, om openbare hulde aan den roem hunner mede inboorlingen toe te brengen.

Sedert de omwenteling van 1830 hebben de Belgen, als opregte vrienden van hun land, de toepassing van dit denkbeeld meer dan ooit voortgezet; — indedaad, geen land was in gedenkteekenen van dien aard armer dan België, en ondertusschen heeft men zeker wel nergens ter wereld grooter namen te huldigen dan in de Zuidelijke Nederlanden. Het Gouvernement heeft er tot heden geene gedenkteekenen dan voor vreemdelingen doen oprigten, en het is te hopen, dat het plan der Regering, om standbeelden voor groote mannen te stichten, eindelijk zal mogen verwezenlijkt worden; in afwachting hiervan, hebben enkele steden hiertoe reeds aanleiding gegeven. Antwerpen vervaardigt zijn monument voor Rubens, Luik een voor Grétry en West-Vlaanderen heeft tot datzelfde einde ook reeds fondsen bestemd.

De Stad Antwerpen, die voornemens is, een feest ter eere van den doorluchtigsten harer kunstenaars, harer en zijner waardig, te vieren, maakt daartoe groote toebereidselen, en heeft er aanzienlijke sommen voor toe gestaan.

Het Genootschap der Vlaamsche Letterkunde heeft er een prijs uitgeloofd voor eene Lofrede op Rubens, die te dier gelegenheid zal worden uitgesproken.

Het komt ons voor, dat deze plegtigheid, behalve grooten nationalen luister tevens een Europeschen weêrklank ten gevolge moet hebben. De Held van het feest is een der meest algemeen bekende en bewonderde namen, geene natie is er, die dezen Prins der schilders, dit hoofd der Vlaamsche School niet kent, niet eene, die niet een of ander kunststuk van hem bezit; — geheel Europa moet dus opgeroepen en voor dat feest uitgenoodigd worden; Duitschland vooral, dat zooveel geestdrift voor genie en talent aan den dag legt, zal bij deze gelegenheid zich, naar wij vernemen, door eenige groote vernuften der school van Munchen en Dusseldorf laten vertegenwoordigen. Het Gouvernement zal dit doel ook weten te bevorderen. Het is in 't belang der kunsten, in 't belang der nationaliteit, dat men eene zoo vredelievende aanraking der vreemde natiën met elkander in de hand moet werken, teneinde de een den ander leere kennen, en uit die toenadering en kennismaking de hechtste waarborg ontsta voor onderlingen eerbied en waardering, gegrond op 't erkennen en hoogachten van elkanders verdiensten in wetenschap en kunst.

(*Revue de Bruxelles.*)

Statistiek.

De Pruissische Monarchie telt thans op 5,000 vierkante mijlen 14,400,000 inwoners en 165,000 man troepen, met 359,000 man te allen tijde beschikbare Landweer. Het Budget gaat er nooit boven de 52 of 53 miljoen thalers (iedere thaler is *f* 1,75 Nederl.) — Dit laatste stuk, te weten het Budget, is in de daad opmerkelijk, en verdient vergeleken te worden met het onze.

— Volgens den Katholijken Almanak, de *Directory Begister*, die te Londen het licht niet, neemt het aantal Roomschen in Engeland verbazend toe, zoodat er nu reeds over de 2 miljoen geteld worden, waarvan ruim 200 duizend te Londen- zelfs. Op zestien verschillende plaatsen worden er kerken en kapellen gebouwd. In het geheele Rijk telt men 457 kerken of kapellen en 542 Priesters of Missionarissen, onder bestuur van acht Apostolische Vicarissen. Pastorijen zijn er eigenlijk niet: alle Priesters dragen den naam van Missionarissen, en staan onmiddellijk onder de gezegde Vikarissen geplaatst.

Correspondentie.

. . . . . . r 19. Junij 1840.

Mijnheer de Redacteur.

Daar UEd. meermalen de moeite neemt, uwe lezers opmerkzaam te maken op schoonheden in het zoo gemoedelijk HANDELSBLAD voorkomende, en aan te toonen hoezeer de redactie van dat blad, door nederigheid, goede trouw en waarheidsliefde, aller achting verdient, zoo wenschte ik, door onderstaande, een nieuw bewijs te geven, dat genoemde redactie nog steeds de hulde waardig is, die UEd. haar van tijd tot tijd toebrengt.

Men zal zich welligt herinneren, dat het Handelsblad, vóór eenige maanden, de nederigheid had, zich uit Schiedam te doen afvragen wat toch wel die kruisjes of sterretjes voor sommige berigten beteekenden, waarop genoemd blad bescheiden antwoordde »dat zulks is, om de artikelen van onze *eigene* korrespondenten te onderscheiden van die, welke wij uit de dagbladen overgenomen of vertaald hebben" etc. (Zie *Handelsblad* in dato 4 Julij 1839 N°. 2390.) Die menigvuldige sterretjes moeten alsnu op eene kiesche wijze aan het publiek verkondigen, hoe menigvuldige *eigene* correspondenten dat lieve Handelsblad, in alle oorden der wereld wel heeft! —

Zoo iemand nu aan de waarheid van het Handelsbladsche beweren mogt twijfelen, verwijzen wij den zoodanige naar het Nummer van den 18 Junij jl., hetzelfde, dat met een zinnebeeldig bijvoegsel in het licht is verschenen, alwaar men, op de 2. bladzijde, middelste colom, een sterretjes- of correspondentie-artikel uit Londen, zal vinden, juist en *letterlijk* van denzelfden inhoud, als een artikel in de vlugge Staats-Courant van den vorigen dag 17 Junij jl. voorkomende. — (Het artikel handelt over de poging tot moord aan Engeland's Koningin.)

Het schijnt dus wel, dat de Staats-Courant en het Handelsblad denzelfden correspondent te Londen hebben, en dan nog wel iemand, die Hollandsch schrijft, want had hij in het Engelsch geschreven, dan was eene zoo letterlijk overeenkomende vertaling niet mogelijk. — Jammer, dat het Handelsblad niettegenstaande al zijne duivenposten en courriers zijn artikel eerst een dag later ontvangt dan de Staats-Courant.

Men zou echter nog eene andere vooronderstelling kunnen maken, namelijk, dat het Handelsblad de Staats-Courant niet als een gewoon dagblad, maar als zijn' *eigen* correspondent beschouwt, of wel in verzoeking komen, om te vragen, of welligt de Staats-Courant de Handelsbladsche duivenpost ook heeft onderschept en daardoor een dag eerder het artikel heeft kunnen plaatsen? — Wij hebben diezelfde Staats-Courant wel eens meer op de onbeschaamdheid betrapt van artikelen te plaatsen, als eenvoudige nieuwstijdingen, die het Handelsblad had uitverkoren, om *den volgenden* dag, als sterretjes artikelen te dienen!

Met de plaatsing in een Uwer volgende Nummers zult UEd. verpligten. L.

Mijnheer de Redacteur!

De navolgende bijzonderheden, mij door een geacht burger der Stad *Venlo* verhaald, en van welker echtheid ik zekere waarborgen heb, zijn velen zoo belangrijk voorgekomen, dat zij mij hebben aangespoord, om dezelve ten algemeenen nutte bekend te maken. Weshalve ik UE. verzoek ze door Uw veel gelezen Dagblad aan het publiek te willen mededeelen.

Sedert langen tijd deed zich in de Stad *Venlo* eene dringende behoefte gevoelen aan een Collegie, dat zoo door onderwijs als tucht, het vertrouwen der Catholijke bevolking konde verdienen. Vele en groote moeijelijkheden beletteden voortdurend, dat hierin wierde voorzien, tot dat een gedeelte van Limburg, nu omtrent een jaar geleden, onder de beheersching der Nederlanden overging. In dien gewigtigen oogenblik besloten de Stedelijke Regering en de Geestelijkheid, gezamelijk hiervoor op nieuw met alle kracht te arbeiden en het onmogelijke te beproeven. Men sloeg handen aan het werk, en had het geluk, een' Geestelijke, die door eene tienjarige onderwijzing aan een vermaard instituut gunstig bekend was, tot Directeur te bekomen. De Koninklijke Commissarissen voor Limburg, die in September van het voorleden jaar de Stad Venlo bezochten, juichten het plan der Geestelijkheid en der Regering toe; en alles ving aan onder de gunstigste voorteekenen. Nu begon de Directeur de grondslagen van de nieuwe School te leggen, en hield zich bezig met hetgeen tot eene heilzame en doelmatige inrigting noodig zij, toen eensklaps door de Koninklijke Commissarissen een *Protestant*, aan wien nog meer dan de gewenschte godsdienstgezindheid ontbrak, als Rector aan dezelfde School werd voorgedragen. De verbazing, hierdoor ontstaan, was verslagenheid. Dan, daar de bijzondere omstandigheid van den voorgedragen persoon algemeen bekend was, lieten HH. Excellentien zich ligtelijk overhalen, om deszelfs naam weder in te trekken, maar bleven er tevens volstandig op aandringen, dat men in zijne plaats een ander fatsoenlijk *Protestant* zou kiezen. — De reden van deze vordering schijnt hierin te moeten worden gezocht, dat de Directeur al spoedig in den Haag met zwarte kleuren was afgeschilderd geworden, en dat de Hooge Regering deszelfs schadelijken invloed door de heilzame tegenwerking van een Protestant wilde te keer gaan, terwijl het later is gebleken, dat men de uitlegging van de geschiedenis der *Hervorming* aan die school, niet goed aan iemand anders durfde toevertrouwen. Dit alles wilde er evenwel bij de Catholijke bevolking niet in, en eene benoeming, zoo strijdig met het doel, dat men zich had voorgesteld, ontmoette vooral bij de geestelijkheid, de hevigste tegenkanting. Zoo verliepen er verscheiden maanden, zonder dat eenige benoeming plaats had, en de school hield moeijelijk haren gang. Eindelijk toch, na zoo lang, blijkbaar uit vrees, gedraald te hebben, ging er de regering toe over, en voldeed aan het algemeene verlangen, met een' Catholijke tot Rector te benoemen, door wiens aankomst het onderwijs geregeld en volledig gegeven werd. — Nu meende men, dat alle moeijelijkheden waren te boven gekomen, en dat men weldra alles op een vasten voet zou kunnen gaan regelen. Maar neen! onverwachts komt de tijding, dat HH. Excellentiën, de Koninklijke Commissarissen het artikel van het budjet der stad, inhoudende subsidiën aan de scholen van Venlo te verstrekken, niet willen goedkeuren, dan onder de uitdrukkelijke voorwaarde, dat men onverwijld zou overgaan tot het benoemen van een *Protestant*, als Rector aan het Collegie!!...... Tezelfder tijd, las men in het armzalig Dagblad, *la Gazette de Limbourg*, dat de regering van Venlo, om aan alle gezindheden te voldoen (N. B. niemand in Venlo, buiten de regering, wist er iets van) besloten had, een *Protestant*, als Rector aan het Collegie, aan te stellen. Doch zoodra was dit niet bekend, of een algemeene kreet van misnoegen deed zich, niet alleen in de stad, maar zelfs in de omstreken hooren, welke in den Haag eenigzins schijnt verstaan en begrepen te zijn....

In de daad, weinige dagen daarna kwam iemand uit de residentie te Venlo aan, om de zaak op te nemen en te bemiddelen, en beloofde, dat weldra alles zou worden geregeld, en dat het Collegie op vaste grondslagen zou worden gevestigd. Deze belofte deed de gemoederen aanstonds bedaren; doch de vervulling daarvan heeft, na zoo vele maanden, nog geen plaats gehad......

Ziedaar hoofdzakelijk het gebeurde. Aanmerkingen zijn hier overbodig; wij behoeven niet te vragen, wat wij te wachten hebben, indien men dus te werk gaat met eene bevolking, die men, om zoo vele redenen, met bijzondere omzigtigheid en toegevendheid behoorde te behandelen. Wij behoeven niet te vragen vooral, waar de maatregel, van *gegradueerden* voor de Latijnsche Scholen van onze Provincie te eischen, naar toe leidt. De uitsluiting der Catholijke geestelijkheid is hiervan het onmiddellijk gevolg; doch, heeft men dit vooral op het oog, het is blijkbaar het eenigste niet. Wij wisten dit toch wel; maar daadzaken, als die wij hebben aangehaald, zijn nuttig, om het ook den kortzigtigste te doen bemerken? Wat wil toch onze Regering? Misnoegen en ontevredenheid onder de Catholijken bewerken? Neen, zegt zij, met woorden, neen; maar wat zeggen hare daden? Kan men een volk wel gevoeliger kwetsen, dan met hetzelve onderwijzers *op te dringen*, die zijn vertrouwen missen? Is dit niet zijnen oogappel aanraken? En aan wien moet men dan de gisting en de spanning toeschrijven, indien er dien ten gevolge ergens ontstaan? » Een » volk, zegt Z. H. de Bisschop van Luik, in een onlangs uitgegeven werk over het Onderwijs, een volk, in wiens boezem men dit zaad van verdeeldheid, van jalousie, van ontevredenheid, van wettige, redelijke, constitutionele oppositie heeft neergelegd, wordt door zijne eigene bestuurders in beweging gebragt, en zal in beweging blijven, totdat de vrede of liever de onoverwinnelijke natuur de overhand bekomen hebbe » (*) Onze Regering moge deze woorden van een Prelaat, van wien zij weleer zoo vele nuttige wenken gehad heeft, zonder ze in acht te nemen, tot haar voordeel wel overwegen.

Q. N.

* *Exposé des vrais principes sur l'Instr. publ.* p. 87.

Men heeft ons voor de volgende Dichtregelen eene plaats verzocht, welke wij er gaarne aan inruimen.

Den rok van CHRISTUS, die door 't krijgsvolk was verloot;
Had straks een rijke vriend des Heilands den soldaten
Voor groote som ontkocht, en ook na zijnen dood
Dien schat aan eene kerk ten erfdeel nagelaten,
In *Trier* wordt nog die Rok bewaard tot op deez' dag,
Wat Onroomsch was dreef steeds den spot met die vereering;
De schampre Protestant komt langzaam tot bekeering:
Ziet eens! wat ik in 't Blad van Amstels handel zag. (1).

„ *Doctrina* heeft een stuk van 't kleedsel van VAN SPEYK,
„ In eene lijst gezet, op pedestal verheven,
„ Acht met dit heiligdom zich hoog vereerd en rijk;
„ De dichter KLEIN heeft zelfs er verzen bij geschreven.
„ Professor BOSSCHA schonk aan haar dien grooten schat,
„ En heeft van de echtheid der reliek bewijs gegeven."
Zoo hij gedwaald had, was er juist niet veel misdreven:
VAN SPEYK was 't, maar geen *Rok*, die daar toch de eer van had.

Dus doet *Doctrina*: (dat *Geleerdheid* zeggen wil)
Terwijl naast die reliek VAN SPEYKS afbeelding schittert;
Die *Roomsch* is, glimlacht, en hij juicht in 't harte stil.
De *Scholtiaan*, die 't hoort, zegt, in zijn ziel verbitterd:
» *Doctrina* schaam u! past het u, de afgoderij,
» Het snoode bijg'loof van die vaak verguisde papen,
» Op zulk een lage wijs, zoo hoonend na te apen?
» O tijd! O zeden! ach! wat Eeuw beleven wij!"

P. P.

(1) Zie *Algemeen Handelsblad*, van Vrijdag, 12 Junij, 1840.

ADVERTENTIEN.

*** BERIGT AAN OUDERS EN VOOGDEN.

Bij **P. J. MENDEL**, Instituteur te *Schiedam*, is gelegenheid tot het plaatsen van eenige JONGELINGEN, de R. C. Godsdienst belijdende. Het onderwijs strekt zich uit tot alles, wat eene Godsdienstige en beschaafde opvoeding vereischt.

Het kostgeld bedraagt 's jaarlijks slechts *f* 200.

*** Het *Bestuur* der *Maatschappij tot Invoering der zijdeteelt in Noord-Braband* roept op en noodigt bij deze uit al de deelgenooten dezer Maatschappij tot het bijwonen der bij Art. 16 van de Statuten bepaalde *Algemeene Vergadering*, welke Vergadering zal plaats hebben op maandag, den 6. Julij, 1840, des voormiddags ten 11 ure, aan het Hoofd-Etablissement der Maatschappij, te *St. Michiels-Gestel*.

St. Michiels-Gestel den 20. Junij, 1840.

*** In de Bovenzaal van het *Stads-Koffijhuis* van den Heer ***REGGERS*** is ten toon gesteld een drietal AUTOMATEN van den beroemden ***JAQUET DROZ***, zijnde een *Teekenaar*, *Pianospeelster* en *Schrijver*, die, in allen deele de mensch zoo natuurlijk navolgen, dat de Eigenaar zich gerustelijk durft vleijen met een vereerend druk bezoek en algemeene goedkeuring.

Te zien van 's middags 3 tot 's avonds 11 ure;

Prijs 75 Centen.

VOOR HET RIJK.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

Administratie der Domeinen, Wegen en Vaarten enz.

VERPACHTING
VAN
TIENDEN.

De Agent van het Domein te 's Hertogenbosch, zal, als daartoe behoorlijk gemagtigd, ten overstaan van de bevoegde autoriteiten, op de natemelden plaatsen, dagen en uren, verpachten, alle de in deszelfs ressort, ten behoeve des Domeins geheven wordende TIENDEN, van het Gewas van den jare 1840, als:

1°. Op Maandag den 6. Julij 1840, des Voormiddags ten 10 ure, te Grave, op het Raadhuis, de Tienden van Grave, Velp, Reek en Neerloon.

2°. Ten zelfden dage, des namiddags ten 5 ure, te Boxmeer, ten huize en herberge van *J. G. Hermans*, de Tienden van Boxmeer, Oeffelt, Cuijk en Overloon.

3°. Op Dingsdag den 7. Julij 1840, des middags ten 12 ure, te Zeeland, ten huize en herberge van *P. J. van Kilsdonk*, de Tienden van Zeeland.

4°. Op Woensdag den 8. Julij 1840, des voormiddags ten 9 ure, te Uden, op het Raadhuis, de Tienden van Uden.

5°. Op Donderdag den 9 Julij 1840, des voormiddags ten 11 ure, te Erp, op het Raadhuis, de Tienden van Erp en Boekel.

6°. Op Vrijdag den 10 Julij 1840, des voormiddags ten 10 ure, te Veghel, op het Raadhuis, de Tienden van Veghel en Schijndel.

7°. Op Zaturdag den 11. Julij 1840, des voormiddags ten 9 ure, te Dinther, op het Raadhuis, de Tienden van Dinther.

8°. Ten zelfden dage, des namiddags ten 1 ure, te Nistelrode; ten huize en herberge van de Wed. *L. van der Heyden*, de Tienden van Nistelrode.

9°. Ten zelfden dage, des namiddags ten 4 ure, te Heesch, ten huize en herberge van *J. van de Coolwijk*, de Tienden van Heesch.

10°. Op Maandag den 13. Julij 1840, des voormiddags ten 9 ure, te Sint Michiels Gestel, ten huize en herberge van *J. Colb*, de Tienden van Berlicum, den Dungen en Sint Michiels Gestel.

11°. Ten zelfde dage, des namiddags ten 1 ure, te Boxtel, ten huize en herberge van *J. Offermans*, de Tienden van Leempde, Gemonde en Boxtel.

12°. Op Dingsdag den 14. Julij 1840, des voormiddags ten 9 ure, te Sint Oedenrode, ten huize en herberge van de Wed. *J. van Hombergh*, de Tienden van Sint-Oedenrode.

13°. Op Woensdag den 15. Julij 1840, des voormiddags ten 9 ure, te Nuland, ten huize van den Heer Burgemeester aldaar, de Tienden van Rosmalen, Nuland en Geffen.

14°. Tenzelfden dage, des namiddags ten 3 ure, te Vught, ten huize en herberge van *J. van Vlymen*, in het Bijltje; de Tienden van Esch, Vught, Cromvoirt en Deuteren.

15°. Op Donderdag den 16. Julij 1840, des voormiddags ten 11 ure, te Oss, op het Raadhuis, de Tienden van Oss.

16°. Ten zelfden dage, des namiddags ten 3 ure, te Berchem, ten huize en herberge van *W. Koolen*, de Tienden van Berchem.

17°. Op Vrijdag den 17. Julij 1840, des voormiddags ten 10 ure, te Oisterwijk, ten huize en herberge van *A. Vogels*, de Tienden van Oisterwijk, Haaren, Helvoirt, Udenhout, Huikelom, Berkel en Enschot.

18°. Op Zaturdag den 18. Julij 1840, des voormiddags ten 8 ure, te Tilburg, op het Raadhuis, de Tienden van Loon op Zand, Goirle en Tilburg.

19°. Op Maandag den 27. Julij 1840, des namiddags ten 3 ure, te Dongen, ten huize en herberge van *J. G. ...ils*, de Tienden van Dongen.

20°. Op Dingsdag, den 28. Julij 1840, des Voormiddags ten 9 ure, te Waalwijk, ten huize en herberge van de Wed. *Dalleu*, de Tienden van Nieuwkuik, Gansoijen, Drunen, Waalwijk, Onzenoort en Besoijen.

21°. Ten zelfden dage, des namiddags ten 2 ure, te Andel, ten huize en herberge van *J. Calis*, in de Zwaan, de Tienden van Op- en Neer-Andel, Giessen en Werkendam.

22°. Op Woensdag, den 29 Julij 1840, des voormiddags ten 10 ure, te Heusden, ten huize en herberge van *H. Verkoeven*, de Tienden van Aalburg, Wijk, Babijlonienbroek, Doeveren, Drongelen, Eethen, Genderen, Heesbeen, Herpt, Bern, Hedikhuizen, Hill en Meeuwen.

23°. Op Donderdag den 30 Julij 1840, des middags ten 12 ure, te Megen, in het Logement den Gouden Leeuw, de Tienden van Dennenburg, Haren en Megen.

24°. Op Vrijdag den 31. Julij 1840, des voormiddags ten 11 ure, te Lith, in het Veerhuis, bij *P. J. Prosman*, de Tienden van Lith, Lithoijen, Kessel, Maren en Alem.

De zoogenaamde ongelden 10 Cents van den Gulden moeten dadelijk worden voldaan.

Op den dag der Verpachting zullen geene pachtpenningen worden aangenomen.

Alle verlangd wordende inlichtingen zijn te bekomen ten Kantore van den Agent van het Domein voornoemd, gevestigd in de Keizerstraat te 's Hertogenbosch.

De Agent voornoemd
H. W. VAN GRASVELD
ZEGT HET VOORT

*** *F. J. M. RITS*, openbaar Notaris, residerende te *'s Hertogenbosch*, zal op Woensdag den 1. Julij 1840, des namiddags ten vijf ure ten huize van *DE BONT* in de Ster te *Waspik*, in het openbaar finaal Verkoopen:

Een pereeel HOOILAND gelegen onder *Waspik*, ter plaatse genaamd Klein Waspik, groot 4 Bunders, 27 Roeden, 28 Ellen, of de helft van 8 Bunders 54 Roeden 56 Ellen, gemeen met *A. P. SCHOENMAKERS c. s.*; Kadastraal bekend Sectie B. Nis. 53, 54, 369 en 370 en Sectie C. Nis. 40 en 41.

Ingezet op de som van . . . . f 3500,00.

Nadere informatien zijn te bekomen te Kantore van den Notaris *RITS* voornoemd.

*** *F. J. M. RITS*, openbaar Notaris, residerende te *'s Hertogenbosch*, zal op Donderdag den 2. Julij 1840 provisioneel en op Donderdag 16. Julij 1840, finaal, beide des avonds ten zeven ure in het Oud Stads Koffijhuis te *'s Hertogenbosch*, in het openbaar verkoopen.

Binnen de Stad *'s HERTOGENBOSCH.*

EERSTE KOOP

Een HEERENHUIS, gemerkt C. No. 325 V. C. N°. 260 met ERF, OPENPLAATS en TUIN, staande en gelegen binnen de stad *'s Hertogenbosch*, in de Koorstraat, Kadastraal bekend Sectie H. N°. 750 ter grootte van 6 Roeden en 40 Ellen, belend aan de eene zijde Mejufvrouw *C. VAN GRINSVEN* en aan de andere zijde Mejufvrouw *M. VAN DEN BOSCH*, strekkende achterwaarts nevens den Tuin van den Heer *J. L. SCHOENMAKER*, met een uitgang bij de Ruiterstallen.

Dit HUIS bestaat in: beneden, twee VOORKAMERS uitziende op de Straat, waarachter eene ZIJKAMER en ruime TUINKAMER, meest alle Behangen, Gestukadoord en voorzien van STOOKPLAATSEN en ingewerkte KASTEN; eene goed ingerigte KEUKEN, met REGENWATERPOMP en eenen KELDER; boven, vier KAMERS, MANGELKAMER, DIENSTBODENKAMERS en ruime ZOLDERS; voorts eenige Bergplaatsen en andere Gemakken; zijnde den Tuin Beplant met weldragende goede VRUCHTBOOMEN.

In gebruik te aanvaarden bij de betaling der Kooppenningen en dagelijks met uitzondering van Zon- en Feestdagen voor een ieder te zien, waartoe men zich vervoege ten huize van *THEODORUS KLERKS*, Lijkbezorger wonende achter de St. Janskerk.

TWEEDE KOOP.

Een bijzonder hecht, sterk en goed doortimmerd HUIS, gemerkt G. N° 118. V. G. N°. 100 met ERF OPENPLAATS, TUIN en BLEEKVELD, staande en gelegen binnen de Stad *'s Hertogenbosch*, op de Breede Haven, Kadastraal bekend Sectie G. N°. 2035, ter grootte van 2 Roeden en 55 Ellen, belend aan de eene zijde de Heer *J. H. LAFFERTEE* en aan de andere zijde de Heer *KLOSNER*, strekkende achterwaarts met eenen uitgang op Stads Wallen.

Dit HUIS bevat: een groot PAKHUIS ingerigt tot WERKHUIS, goede en gerieflijk ingerigte KEUKEN met FOURNUIS, KASTEN en POMP, KELDERKAMER Behangen en Gestukadoord met ALKOVE en ingewerkte KASTEN, BOVEN- VOORKAMER, Behangen en Gestukadoord met ingewerkte KASTEN, PROVISIEKAMER gerieflijk met KASTEN en FOURNUIS ingerigt, BOVEN-KEUKENTJE, BOVEN- ACHTERKAMER, Behangen en Gestukadoord met ruime ALKOVE en ingewerkte KASTEN, DIENSTBODENKAMER, ruime ZOLDER, ruime en goede KELDER, Binnen- en Buiten-PRIVATEN en verdere gemakken.

Ingebruik te aanvaarden op den 1. November 1840.

DERDE KOOP.

Een HUIS gemerkt C. N°. 398 met ERF, staande en gelegen binnen de Stad *'s Hertogenbosch* in de Gasselstraat, Kadastraal bekend Sectie H. N°. 1115. ter grootte van 20. Ellen.

Met de Week verhuurd voor . . . . f 1,50

VIERDE KOOP.

Een HUIS gemerkt C. N°. 397. met ERF, staande en gelegen naast het vorige HUIS, Kadastraal bekend Sectie H. N°. 1114 ter groote van 24 Ellen.

Met de Week verhuurd voor . . . . f 1,55

De twee laatste koopen zullen afzonderlijk en in massa worden geveild.

Nadere informatiën zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris *RITS* voornoemd, en betrekkelijk den eersten koop mede ten kantore van den Notaris *BOLSIUS*, te *'s Hertogenbosch*.

*** *A. P. BOLSIUS*, openbaar Notaris, residerende te *'s Hertogenbosch*, zal op Woensdag den 15. Julij 1840, provisioneel en op Woensdag den 29. Julij 1840 finaal, beide, des voormiddags ten tien ure, ten huize van de Wed. *A. SWAANS* te *Heusden*, in het openbaar verkoopen:

Twee HUIZEN en ERVEN, binnen de Stad *Heusden*, en vijf Perceelen BOUW- en WEILANDEN, onder de Gemeente *Herpt*.

Bij gedrukte Billetten in zes Koopen omschreven.

Nadere informatien zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris *BOLSIUS* voornoemd en ten Kantore van den Notaris *RITS* te *'s Hertogenbosch*.

De Prijzen der granen zijn te Eindhoven 23. Junij geweest.
Rogge f 6,10. Boekweit f 6,00. Haver 3,60. Het Ned. pond Boter f 0,48 a 0,52. De 4 Ned pond Roggen 0,34.

GRANENMARKT.

Te Amsterdam van Maandag 22 Junij.

Tarwe bij gerijven tot vorige prijzen verkocht: 126, 129 p. n. Bovenl. f 310, 318; 118 p. n. Gron. f 258; 126 p. n. Rijn f 320; 124 p. witte Stett. f 325; 127 p. Pools. f 345.; 131 p. nieuwe Rost. f 340.

In veiling verkocht: 126 p. p. o. b. Pools. f 370; 124 p. oude Rost. f 330, 331; 125 p. o. Pommer f 326, 332.

Rogge bij vorige prijzen, redelijke handel; 117, 119 p. Pruis. f 156, 162; 125, 126 p. n. Geld. f 183, 185; 124 p. dito f 181; 118 p. o. Holst. f 145.

Boekweit prijsh.; 120 p. Amersf. en Nijk. f. 210; 119 p. Holsteinsche f 180.

Van Kooleaad is alleen een gerijf puik Zeeuwsch tot 75 p. vl. gedaan.

Raapolie in een doen met weinig handel; per 6 lw. f 42; Vlieg. f 41; Sept. f 41; Oct. en Nov. f $41\frac{1}{2}$ a 41 a $\frac{1}{4}$.

Lijnolie per 6 lw. $33\frac{1}{2}$; Vlieg. f $32\frac{1}{2}$ a $\frac{3}{4}$. Hennepolie per 6 lw. f 36; Vliegend f 35. Raapkoeken f 65 a 68. Lijnkoeken f $8\frac{1}{2}$ a $9\frac{1}{2}$

De Belgische fondsen waren den 23 Junij de $2\frac{1}{2}$ pCt 57 de 5 pCt. $103\frac{9}{16}$ de 4 pCt. $96\frac{1}{4}$, de 3 pCt. $75\frac{1}{2}$

De Ardoins $24\frac{7}{8}$.

Beurs van Amsterdam.

Heden, Maandag 22 Junij $4\frac{1}{2}$ Ure.

W. S. $2\frac{1}{2}$ pCt. $53\frac{9}{16}$, $\frac{5}{8}$, Dito 5 pCt. $101\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$. Kansbilj. f $24\frac{1}{8}$. Synd. $4\frac{1}{2}$ pCt. $92\frac{3}{8}$. Handelm. $179\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$ O. I. 5 pCt. $99\frac{1}{16}$. Ardoins 85 p. st $25\frac{1}{8}$. Dito Coupon $17\frac{9}{16}$, $\frac{1}{2}$. Oude Russen $105\frac{7}{8}$. Columb. $18\frac{5}{16}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{3}{8}$.

Ter Courantdrukkerij van D. A. A. DE ROOY, te 'sBosch